

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltése egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Piac-u. 71. szám.
(Schwartz-ház) II. emelet, feljárt 1. fölépcsőn.

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György lap-metteur kezeihez is.

Háboru és irodalom.

A Debreczeni Szemle számára írta: Dr. KARDOS ALBERT.

Háboruban hallgatnak a muzsák. Ez a példabeszéd is olyan, mint a többi; csak fél igazság van benne. A sokat használt közmondást csupán a magyar irodalom története is sokszorosan megcáfolja. Örök értékű költemények: a kuruc énekek és Petőfi csatadalai harcok zajában termettek.

De máskülönben sem szabad gondolnunk, hogy háboru és irodalom nem férnek meg egymással, hogy író és költő egészen távol áll a kardtól és fegyvertől. Ellenkezésképp: az irodalomnak, kivált a költészetnek alig volt kedveltebb tárgya, mint a harc. Ostromok és várívások, szárazföldi és tengeri hadjáratok, hódító háborúk és szabadságharcok ihlették a költőket Homérosztól kezdve Vörösmartyig az eposzban, Aiskhülosztól Schillerig a drámában, Túrtaiosztól Petőfiig a lírában. Talán csak a szerelem az, amely több költeményt szült, mint a harc.

Azonban az írók és költők a háboru felfogásában és a harcnak, mint tárgynak feldolgozásában különböznek egymástól, legalább is két elütő nagy csoportra oszlanak.

A sokkal nagyobb rész: a Homéroszok és Zrinyiek, a Tassók és Vörösmartyak, a bárdok és hegedősök magasztalják a háborút, dicsőt, szépet, nagyot látnak a harcban, lelkesednek érte és buzdítanak rá. A kisebb rész, az újabb kor realistái és naturalistái, főképp a regényírók, egy Tolsztoj, egy Zola inkább a háboru borzalmaival festik, feltárják a végtelen szenvedést és nyomort, amelyen győztesnek és legyőzöttnek egyaránt át kell menni, a rombolást és pusztulást örökítik meg, amely a hadak nyomában jár, amelyet nem csupán a csaták golyói okoznak, hanem a ragályos betegségek, a feltámadt emberi bűnök, a szabadjukra bocsátott vad indulatok.

S mégis, én nem hiszem, hogy akár Tolsztojnak *Háboru és béké-je*, akár Zolának *Débaclé-ja* sok hívet szerzett volna a világbékének az oroszok és franciák között. Sőt meg vagyok győződve, hogy a *Háboru és béke*, amint az orosz szívósságot, az orosz cár iránti hűséget szembeállítja Napoleon világhódító lángelméjével, csak növelte az orosz nemzetnek önértetét és világhatalmi vágyait. — Zola pedig a maga *Débaclé-jának* szörnyű képeivel akarata ellenére is oly érzéseket hagyhatott olvasói lelkében, amelyek csak a háborúnak dolgozhatnak a kezére. A francia ember nem olvashatja e művet anélkül, hogy föl ne támadna benne az a gondolat: meg kellene ismételni azt a háborút, de bölsebben kieszelve és okosabban végrehajtva.

Hogy a két fél közzül melyiknek van igaza, annak-e, amelyik dicsőnek hirdeti a háborút, vagy annak-e, aki borzalmasnak átkozza, nehéz eldönteni; de irodalmi szempontból nem is fontos ez a kérdés. A *Zrinyiász* költői fensége, örök értéke nem a harcok dicsőítéséből származik, valamint Tolsztoj és Zola

regényeit nem a háboruellenes célzat teszi remekművekké. — Nekünk, az irodalom buvárainak elég azt látnunk, hogy a nagy költői tehetség akár az eszményítő — és mondjuk — régibb felfogással, akár a köznapibb — és mondjuk — újabb világnézettel alkothat feltétlen becsü műveket. De meg kell látnunk s mintegy tanulságul emlékezetünkbe kell vésnünk még egy másik jelenséget, azt, amely a háboru és irodalom viszonyát legszorosabbnak tünteti fel. A nemzetek korszakos háborúi, a népek élet-halál harcai nagy költői termékeket szülnék: Trója ostroma az *Iliászt*, a keresztes hadjáratok *A megszábadított Jeruzsálemet*, a hunok hódításai a *Buda halálát*, a francia forradalom és napoleoni háborúk *Victor Hugo és Tolsztoj néhány nagy regényét*, a mi szabadságharcaink Jósika és Jókai elbeszélő műveinek legszebb részeit.

Ki tudja: a most megvívott balkáni véres csatákból és a fejünk felett lebegő vészes világháborúból a költészetnek milyen illatos rózsái fognak fakadni, a szépirodalomnak micsoda gyönyörködtető termékei fognak kihajtani?

SAISON.

Fekete karácsony.

A Debreczeni Szemle számára írta **Tárnai Iván.**

Karácsony. Ahogy meghallja az ember, egyszeribe havas tájat, fehér vidéket, ezüst zuzmarába burkolt fákat vetít elébe a képzelet bűvös lámpája. Nem tudjuk másképp elgondolni a Megváltó születése napját, mint fehér ruhában. Kristálytisza a levegő, hidegen ragyognak fent a csillagok s a hold ezüst sugarakat szór széjjel. A nesztelen csendben szinte hallani a angyalok szárnyasuhozását.

Hanem a valóságban — mint már 4-ik éve — van ám fekete karácsony is. Amikor meztelen a föld és a fehér hótakaró helyett fekete degesz boszszantja az embert. Mint pl. ezidén is. Csakhogy ezidén nemcsak a szemmel látható, érzékelhető fekete-ség nyomja a kedélyeket, de a gondok feketesége is.

Ha két ember összeakad, biztosan panaszkodik mind a kettő. A lateiner a drágaságról, hogy ma-holnap nem lesz elég a fizetése a szénre s válogalhat, hogy éhenhaljon-e, vagy megfagyjon. Az iparos, a kereskedő, hogy nincs üzlet. A gazda, hogy hűtlen még az anyaföld is az emberhez. És ezeknek tetejében a háboru réme. Bizony, ennyi mumus elriasztja a karácsonyi angyalkát s nincs kedve az embernek szép meséket mondani a kis Jézusról, aki békét és megelégedést hoz a szegény embereknek.

És hozzá, hogy kinosabbá tegye mindezt, jön az emlékezés. Azokra a boldogságos szép időkre, amikor izgatottan vártuk, hogy megszólaljon az angyal csengettüje és megnyíljon a karácsony-

fát elzáró ajtó. Istenem, de elmúltak ezek az idők! Én Uram, de hamar elfeledtünk hinni ezekben a boldog füllentésekben. Nem maradt más, csak a mez-telen valóság, a fekete karácsony.

Nem vagyok szentimentális. Az élet nehézsége, a kenéyrért való küzdelem, az ideálok megsemmisülése, családi viszonyaim s még az Isten tudja mi minden kiölték belőlem ezt a vénkisasszonyoknak való tulaj-donságot. S mégis azon kapom magam rajta, hogy valami szorongatja a torkomat, midőn erre az ünnepre gondolok. Egyedül, a kutyámon és a papagályo-mon kívül, egyetlen lény társasága nélkül tölteni el ezt a családi ünnepet, valami borzasztó.

Azokat a sablonos beszélyeket az obligát agg-legények karácsonyáról már el se olvassa senki. Pedig nem képes senki megérteni, csak aki átéli, mi az, mikor az ember maga van a négy fal között s bele bámulva a lámpa lángjába, elevenedni látja a multat. Nem kívánom senkinek ezt a mulatságot.

Tavaly nem tudtam benmaradni. Félttem, hogy reám rogy az a négy fal. Csapkodó esőben, süvöltő szélben nyakamba vettem az utcát. Az ablakokon leskelődtem be s ha elüszött a házórző kutya, oda lopóztam a másik ablakhoz, hogy lássak egy kis boldogságot. Én a tanult ember, aki hittem eddig, hogy a tudás teheti csak boldoggá az embert, csak az elégítheti ki a lelket, irigyeltem azt az analfabéta bérest, aki szurtos kis csemetéivel amellet a kalás mellett, amit megkoplal egy hétig, úgy tud örülni.

És mikor hazaérkeztem csatákosan, ott róttam fel-le a szobámat, hajtva ezer gondolattól, míg rá-mirradt a késő decemberi hajnal.

Ezért félek az ezidei ünneptől is. Emberek közé nem merek menni, mert félek, hogy elrontom fagyos arcommal az ő örömeiket is, otthon pedig a rémek teszik a társaságot.

Csak legalább esne a hó. Talán attól a fehérségtől megijednének az én kisérteteim is és talán álmomban visszajönnének azok a régi boldog fehér karácsonyok.

A DALOK SZÜLETÉSE.

A Debreczeni Szemle számára írta: Szávay Gyula.

*A dalok születése
Varázslatos titok.
Őket véletlen adják
Szentelt pillanatok...*

*Valami zenekar van
A szívbe rejtve mélyen,
Ősztönzi egy erő azt,
Hogy magától zenéljen.*

*Jönnék andalgó percek:
A zenekar megszólal
És tele lesz a lelkünk
Édes muzsikaszóval.*

*Ki akarjuk fejezni
Hanghordta szóban, dalban:
S a hang, a szó elolvad,
Olyan meleg a dallam.*

*Az ömlő gyönyörűség
Langy zuhataga önt el,
S szállsz, hullsz, mint hó az égből,
A veledélő csönddel...*

*Kerüld a szót ilyenkor,
Mely dadogni akar,
Mert mire megtalálsz
És földet ér a lábod —
Eláll a zenekar.*

A csárda elégiája.

A Debreczeni Szemle számára írta: ADY ENDRE

Péter bátyám, földim és atyámfia, azt magyarázta egyszer nekem sokáig, hogy a régi Partium: legváltozatosabb szöglete a világnak. Kinában is meg és megújul az ember, a lélek, a világ, de például a Szilágyság némely falvában az emberek ma is úgy élnek, mint hatszáz esztendő előtt. Hiába jött a jobbagyfölszabadtítás, a vonat, a szó-röpítő drót, Amerika, a szocialista agitátor, ezek a falvak nem is csodálkoznak, ha hirtelen hatszáz év előtt él-nének újra.

— Csak a csárda haldoklik, a csárda elmulik, az utszéli csárda — sóhajtotta Péter bácsi, aki pedig nem volt ostoba imádója az elmúlt időknek. — A csárdát sajnálom, — sóhajtotta Péter bátyám, — a Szilágyság csárdáit különösképpen sajnálom, — erősítette. — Tudod, a Szilágyságban hagyomány szerint nemes urak voltak a csárdások, persze csak hét szilvások, de nemes urak mégis, akik azután erre a mesterségre adták magukat, azok okvetlenül különös, nem mindennapi emberek voltak, valakik.

És némán tünődött el, emlékezett, borongott percekig Péter bátyám s én próbáltam lelkének hangtalan röpködésében vele lenni. Csakugyan, a haldokló csárdák kívül micsoda kiáltja oda Vervölgy vagy Bikáca faluk népének, hogy Wright vagy Zeppelin röpül? Azaz, a csárda se kiáltja ezt, a pusztuló csárda, mely romlodozva nem érti, hogy miért kell éppen neki eltűnnie? E földön, ahol mindennek szabad változással fönmaradnia, még a jobbagynak is, ha a neve cseléd vagy zsellér.

— A Bach-korszakban még voltak olyan csárdák, amelyek mellett földalatti istállók voltak a lopott lovak számára. És az erdőket sem irtották ki a csárdák körül és az se volt rossz dolog, hogy az élet nem volt olyan drága, mint ma. Nem szeretem ezt a ti nagy, ujféle árszabásokat az életről: jó, jó az élet, de nem olyan megfizethetetlen kincs, mint ti állítjátok.

*

— Különben — beszélte Péter bácsi, az én tudós Péter bátyám, — én azért sajnálom a csárdát, mert meghagyta az életemet. Diák voltam s Enyedre akartak vinni a kollégiumba, szekérral persze s az apám is jött velem. Az első éjszakát még otthon, a Szilágyságban kellett tölteni s mi elhatároztuk, hogy meghálunk a „Fekete Nap”-nál. A Fekete Nap gazdája régi ismerőse volt az apámnak, nemzetes ur, birtokos ember, Kürtessy Ábris. Augusztus második felében jártunk erősen, amikor az ősz már megmutatja magát ezeken az erdős tájakon. Hiszen tudod, hogy sehol olyan korai, hosszú és szép ősz nincs, mint a Királyhágó védett, lapos vagy dombos környékén. Aféle leányos természetű kölyök voltam, akinél könnyen ment a pityergés, az oknélküli bánat, ha ilyen szép ősz fogta körül. Pedig nem voltam anyás, nem félttem a kollégiumtól, a latintól, görögtől, filozófiától, sőt Enyeden már beleszerel-mesédtem egy professzoromnak a leányába. Szóval, legény voltam, de bolondosan ellágyuló, így ősszel különösen, mikor dőcögött a szekér velem Enyed felé.

Az erényes társadalom pedig üzöbe vette az árulót. A kereskedősegédet saját kollégái bojkottálták s minden módon megnehezítették számára azt az életet, melyet első erkölcsi felháborodásában jónak hitt szándékai után, a szomorú események hatása alatt, anélkül is megkeserítettek lelkiösmereti háborgásai...

És végre öngyilkos lett az áruló is.

Ime azt a problémát, amely felett megoldatlanul vitatkoznak, így fejtette meg az élet.

Ha a férj nem tudja meg felesége hűtlenségét, ma három halottal kevesebbet mutatna fel a népszámlálás. Mindhárman élnének a szomorú dráma szereplői, ha folyton rettegve is asszony és szerelme, ha bűnösen is, de élnének. És élne az a szegény egyszerű lelkületű kereskedősegéd is, aki az erkölcs szent nevében akarta megoldani a problémát. És akit megvetett a saját társadalmá s aki végül maga dobta el magától a saját maga által is megvetett életet.

Versek.

I.

LEVÉL.

A Debreczeni Szemle számára írta: ZIVUSKA ANDOR.

*Nefelejcssek kékje rezg szemedben ;
Bíbor pipacs pírja ajkadon ;
Ezer mesék forró, titkos éje
Hordja fátylát éj-szín hajadon !...*

*Nyíló rózsák puha keble arcod ;
Ivbe hajló liliom kezéd...
Száz virágból létre ébredt asszony,
Minek kellett, hogy más leszakasszon ;
Ha nem lehetek boldog, — csak veled !*

II.

AVARON.

*Nem így... nem így ! óh ! másként hittem egyszer,
Hittem, hogy egyszer lágyan átölel
Egy selymes, édes óra fénye, bája :
Egy szent mosolynak puha glóriája
És ezer könnyem fényben olvad el...*

*Nem így... nem így ! óh ! másként hittem egyszer,
Ma állni vágyom én a rég : futó...
Utamra sáppadt, zörgő, tar levél hull ;
Szerelem, álom, — érzem : minden elmúl...
Szomorú szépség : emlék, — nyárutó !*

Mozgóképek.

A Debreczeni Szemle számára írta BAÁRY ELEMÉR.

I. Az asszony.

Kora reggel két férfi ment le a hegyről. Velük szemben fiatal nő haladt fölfelé, aki minduntalan lehajolt s az utszéli vadvirágból bokrétát kötött.

Az idősebb férfi merengve nézett utána.

— Látod, — mondta az ifjabbnak — mi a különbség köztünk, férfiak és az asszonyok között ? Mi is láttuk ugyanazt a virágot, de mi elhaladtunk mellette, anélkül, hogy észrevettük volna. A nő

meglátja, nem sajnálja a fáradságot, hogy minden szálért külön lehajoljon. A bokrétában, amit belőle köt, izlést, leleményt fejt ki és nem hagyja nyom nélkül ezt a kis sétáját sem. Emléket hoz belőle és a természet szépségeiben részelteti az otthonlétét is. Anélkül, hogy pénzt adott volna, meglepetést, gyöngédségének jelét viszi haza s a váza tartalmával diszt ad szobájának. A nő gyöngéd, szorgalmas, takarékos és ötletes, fiam, a jóságával láncol minket magához. Ilyen volt a te anyád is, az én áldott jó hitvesem.

A fiu gunyosan föl kacagott.

— Milyen tévesen fested a nőt, apám ! Mi is láttuk azokat a virágokat, de mi megelégedtünk azzal, hogy gyönyörködünk bennük. A nő ellenben, kegyetlen ösztönénél fogva, rögtön jogot formál mindenhez, ami neki megtetszik. Habozás nélkül leszakit, eltulajdonít mindent, amire szemet vetett. Valóban, nem hagyja nyom nélkül e korai sétáját sem ; itt is kielégíti pusztító ösztönét. Haza viszi, hogy ártatlan mosollyal megmutassa odahaza, hogy ő kora reggel már mekkora bokrétát szedett és rápirított a cselédekre, hogy mi mindent művelt ő azalatt, míg azok ide-oda ödöngtek. Olcsó bokrétát szerez a vázájába, hogy a virágárust megrövidítse vele, de másutt annál bőkezűbben szórja a pénzt. A nő kegyetlen, ravasz, számító, zsugori és pazarló egy személyben. És nekünk nincs erőnk, hogy védekezzünk ellene, mert gonoszságával uralkodik rajtunk. Ilyen az én szeretőm.

II. Szerénység.

Jeles irónőnek jelent meg legújabb műve. Még a kritika is le volt fegyverezve a művel szemben s a kritikus, minthogy a dicsérettel könnyű dolga volt, kollégialis örömmel jelentette be nála, hogy másnap a lapban ő fogja felmagasztalni.

Az irónő elpirult örömeiben és szerényen válaszolta :

— Csak a művemmel foglalkozzék, tisztelt barátom, én magam nem reflektálok semmi dicséretre. Az a legszebb jutalmam, ha olvasnak. Egyet azonban mégis kérek, ha megengedi, azt, hogy össze ne hasonlítson senkivel. Én ugyan szerény és jelentéktelen vagyok, de azzal hizeleghetek magamnak, hogy nem utánzok senkit, nem haladok semmiféle csapason, hogy én magam egyszerűen : én magam vagyok. Azért ne is hozzon vonatkozásba a külföldi nagyságokkal és ne hasonlítson össze senkivel.

A kritikus gondosan elolvasta a művet, gyönyörű ismertetést írt, aminőt kritikusok a legszerencsésebb óráikban irnak s miután az irónőnek szót akart fogadni abban, hogy ne hasonlitsa senkihez, így fejezte be bírálatát :

„Mit mondhatnék még róla, akit nem lehet hasonlítani senkihez ! Fényes hold gyanánt egyedül halad a maga pályáján, fényével bevilágít az emberiség fejlődésének messzi jövődjébe“. Másnap maga ment föl az irónőhöz tudakozódni, hogy hogyan tetszett neki a könyv bírálata ? Keserű mosollyal fogadta :

— Ugye megkértem, hogy ne írjon rólam hasonlatot ? Én reflektáltam arra.

— De hiszen nem hasonlítottam senkihez, azt irtam, hogy olyan, mint a ragyogó hold, mely egyedül halad a maga pályáján.

— Igen ? — kérdezte haragosan az irónő. — Hát ha már minden áron az égi testekhez folyamodott, a napot kinek tartogatja ?

Torztükörben.

Karácsony.

Kérdés: Mi a karácsony ?

Felelet: A karácsony a legszebb és legnagyobb ünnep : a szeretet ünnepe.

Kérdés: Miben nyilatkozik meg az embereknél a szeretet ?

Felelet: Az embereknél a szeretet apró ajándékokban nyilatkozik meg.

Kérdés: Mire valók ezek az apró ajándékok ?

Felelet: Ezek az apró ajándékok arra valók, hogy az ember szembe hálás köszönetnyilatkozatokat kapjon, a háta megett pedig zsupori smuciánnak neveztessek.

Kérdés: Miután az ajándékok kölcsönösek szoktak lenni, nem egyenlítődnek ki a végén ?

Felelet: Dehogyan is egyenlítődnek ki. Én például ajándékozási viszonyban vagyok X urral vagy Y urnővel. Ilyenkor karácsony előtt tehát számot vetek X ur vagy Y urnő anyagi viszonyaival, hozzám való barátságával és gavalléros vagy kevésbé gavalléros természetével s mindezekből kikalkulálom, hogy vajjon miféle ajándékot kapok X urtól vagy Y urnőtől. Teszem föl arra az eredményre jutottam, hogy X urból vagy Y urnőből körülbelül husz korona ajándék néz ki. Ebben az esetben bemegyek egy boltba s veszek X ur vagy Y urnő számára valamely ajándékot pont tiz korona értékben.

Kérdés: Vagyis ön nyer az ajándékon legalább is tiz koronát ?

Felelet: Dehogyan is nyerek. Veszték. Mert a végén ki fog sülni, hogy az X ur vagy Y urnő által átnyújtott ajándék nem ér többet öt koronánál.

Kérdés: Tehát a másik fél fog nagyon megörülni ?

Felelet: Szó sincs róla. A másik fél is bosszankodni fog.

Kérdés: Hogy lehet ez ?

Felelet: Nagyon egyszerűen. Az embernek általában kétféle természete van, aszerint, hogy ad, vagy kap. Amikor kap, akkor minden ember a tékozlásig bőkezű, amikor ad, minden ember a smucigságig fukar. Egészen másképp gondolkodom, amikor adok és másképp, amikor kapok. Amikor én vagyok a megajándékozott fél, el sem tudom képzelni, hogy uriember más tárcában tartsa a cigarettáit, mint ezüstben vagy aranyban. Minden más alkalmatosság egyszerűen nonsens. De amikor én vagyok az ajándékozó, akkor egészen más meggyőződéseim vannak. Akkor rájövök, hogy az arany vagy ezüst se nem praktikus, se nem szép. Nehéz, huzza a zsebet, deformálja a ruhát, kiszárad benne a cigaretta és fog. Igenis, kérem, fog. Bepiszkitja a kezét. S uriember csak nem foroghat társaságban piszkos kezekkel? Ilyenkor az egyetlen lehetséges tárca a lórból való.

Kérdés: Hohó, sántit a logika. Ha maga így gondolkodik, bizonyos, hogy más is így gondolkodik. S akkor marad minden a régiiben. Vagy nem ?

Felelet: Persze hogy más is így gondolkodik, ahogy én. Hogy én nem kapok ezüst tárcát, az e szerint nagyon valószínű. De hogy más nem kap, az egészen bizonyos.

Kérdés: Mi hát a karácsonyi ünnep igazi jelentősége ?

Felelet: A karácsonyi ünnep igazi jelentősége — már nem az érzés világát nézve, hanem az ajándékozást — a balekfogás. Annak van jó karácsonyi ünnepe, akinek év közben sikerült olyan barátokat szereznie, akik még nem ösmerik alaposan. Akik a szerint ajándékozzák meg, ahogy beszél s nem aszerint, ahogy cselekszik.

Kérdés: De hisz voltaképpen a karácsony nem is a felnőtteknek hoz ajándékot, hanem a gyermekeknek. A gyermekek érzése pedig ugyebár egészen más ?

Felelet: Nagyjában más, alapjában ugyanaz. A gyer-

mek is csak az első pillanatban örül feltétlenül, azután bírál és mérlegel. És a kritikával mindig együtt jár az elégedetlenség.

Kérdés: Hát akkor miért nem szünek meg illetéknéppen az ajándékozás szokása ?

Felelet: Hm. Nehéz kérdés. De — most jut eszembe — az ajándékozásnak mégis van igen nagy varázsa mindkét félre, arra is, aki ad, arra is, aki kap.

Kérdés: Mi ez a varázs ?

Felelet: A megajándékozottnak nagy gyönyörúsége a várakozás és reménykedés. Az ajándékozonak pedig nagy az öröme, amikor már tul van rajta. Olyanféle ez az ünnep, mint a mátkaság. Amikor előtte vagyunk, az is jó, amikor tul vagyunk rajta, az is jó. Csak amikor benne vagyunk, az egy kicsit kényelmetlen.

ASSZONY — LEÁNY.

A Debreczeni Szemle számára írta: ANDOR GYULA.

*Az alkony hinti biborát
Az ódon háztetők felett ;
Valahol egy szomorú asszony
Vár engemet... Vár engemet.*

*Futnék oda, a vérem üz,
S lebir a büszkeség, a dac ;
S kér egy leány, aki fehér még :
— Ne menj, ne menj !... te itt maradsz.*

*Vergődő szívvel küzködöm,
A vérem vágyón megre meg ;
Bússzemü Magdolna, ne várj rám — —
Én nem megyek... én nem megyek.*

Ünnepi siránkozás.

A Debreczeni Szemle számára írta: ZOLTÁN ISTVÁN.

Ez a karácsony nem aktuális. Fekete a világ kívül-belül. Se hó, se béke, se pénz, se posztó, se áhitatos reménykedés ; semmi, semmi, csak türés és elkeseredettség, piros betűk a kalendáriomban és pirosra gyulladt elégtelenség a szivekben. Ez nem karácsony. Ez nem ünnep. Ez csak egy naptári dátum, csak forduló-napja, csak emlékeztetője szent karácsony ünnepének.

Ki tud ma megpihenni s nyugodt szemmel gyönyörködni a béke-lángok hamis lobogásában ? Ki vár, ki remél valami jót ? Ki élvezi nyugalommal az élet ezer drága örömét ? Ki hisz ma a munka virágában, a béke áldásában ? Amerre nézünk, mindenütt csak sirás, jajongás, panaszkodás. S ha most ünnep van, a béke, a puhakalácsos karácsony ünnepe, akkor százszor jobban sujt bennünket a szegénység és százszor keserűbben fojtogatja torkunkat a panaszos kifakadás ünneprontó hangja. Kimerít bennünket az áldatlan robot és földhöz béklyóznak az apró gondok ; hogyan tudjunk az áhitatos magasba emelkedni ? zsolozsmákat mormolni ? ...

Bizony, bizony emberek, barátaim, ebben a nyomoruságos világban mondom nektek: ez nem karácsony. Szegénység, betegség, békétlenség: a szentháromsága ennek a kalendáriumi ünnepnek.

S ha akaratos csákányütésekkel mégis enyhülést próbálnánk aknázni a keserőségek fenekén: csak valami halovány vigasztalást, álmosan bólogató reménysugarat hozhatnánk felszínre, mint valami drágakövet. S ezt szorongatva langyos vigasztalás fűrészténé szomorúságunkat...

...Hogy jó ez a karácsony, hogy ünnep ez, mert apró határocska az idők végtelen országútján s jó, nagyon jó, hogy idáig eljutottunk. Nincs kedvünk visszanezni, csak előre, új határok, új reménységek felé. Jó ez a karácsony, mert el fog mulni s talán-talán magával viszi keserőségünket; jó ez a karácsony, mert utána ismét ünnepek következnek majd.

S egyszer talán nem nagyon sokára, elkövetkezik újra ez a békeágas, szelidfényű szent ünnep s akkor mi is békések és szelidek leszünk és emelt fővel, pihent szívvel fogjuk ujjongani:

— Hozsánna Néked!...

*

(!) **A karácsonyfa** bizonyára a legjobb találmány a világon. Mikor a sötétzöld ágacskáival sűrűn egymás mellől kinőtt tüleveivel megjelenik a szent estének örvendői között: egyszerre tulviláginak tetszik minden; a kis viaszgyertyák olyan élénken, olyan gyönyörűen égnek rajta; a sok ezüst, meg aranypókháló, amivel be vannak hintve a galyak, úgy csillámlik, úgy tündöklük; a sok mindenféle cukorholmi, a babák, a likőrös pici üvegek, az aranyalmák, ezüst-diók, gyémántcsillagok úgy fénylenek százféle színnel és ami megenni való, az mind ezt sugja halkán: „ni, te! ide nézz én rám; engem szakíts le innen, ejnye be jó vagyok, kóstolj meg csak!...” Azokat a szerény, egyszerű, nem tulságosan fényes, nem tulságosan gazdag karácsonyfákat szeretjük mégis legjobban, amelyekről bizonyosan tudhatjuk, hogy ez a kis fa egy egész hosszú esztendőnek legnagyobb öröme, amelyiken megsejthetem, hogy minden piciség, ami rajta van, apránként gyűlt össze a szeretet véghetetlen figyelme által. Amelyiket igazán a Jézuska szent nevében kapnak azok, akik egy egész esztendeig folyvást csak erről a nagy örömről álmodoznak, ennek az emléken kérőznek, ennek a megújulására várnak türelemmel, békén, mindennel való megelégedést érezve egyszerű szívök mélyén; és igazi hálát a Jézuska iránt, aki egyszer egy esztendőben eljön a jókhoz. Ezekért, de csak ezekért békülünk meg azzal a vigasztalan gondolattal, hogy hány viruló *növényélet halálát* jelentik ezek a csillogó-villogó karácsonyfák.

*

— **A közéleti tisztaság** ismét élénken foglalkoztatta a városi közgyűlést. Igazán annyit feszegetik ezt a kérdést, hogy a közönség előtt kezd gyanus lenni a dolog. Elismerjük, hogy a városi parlament hivatott az ellenőrzésre, sőt legfőbb kötelessége, de mintha tulságosan és fölöslegesen gyakorolná az utóbbi időben ebbeli kötelesség teljesítését. — A karácsonyi békességhez egyáltalán nem illlett az a szenvedélyes csatározás, amely a zöld asztalok közt lefolyt s kár a tömeg-érzést az egész vezetőség ellen izgatni, mert az értelmetlenség tulkapásait azután azok sem tudják megakadályozni, akik most elhintik a vizzálykodás magvát. A türelmetlenség jegyében zajlottak le a tárgyalások, anélkül, hogy konkrét megállapítások szőnyegre hozottak legyen. Már pedig a szeg fejére csak akkor lehet ütni, ha a szegnek feje van. Ezen a közgyűlésen pedig fejletlen szegekkel folytattak Don Quijottji harcot egyesek.

*

(?) **A háboru réme** még mindig fenyeget. A harcos magyar nemzet úgy fél tőle, mint ideges ember a fogfájástól. Még azok, akiknek existenciáját ezen a világon a nemzetek egész élete felett folyton levegőben függő háboruk teremteték meg, azok közt is akad olyan, aki kétségbeesik a háboru hallattára s ha igaz az ujságok hire, nagyon elszomorító jelen ség annak az egyeseknek az öngyilkossága, akit a háborus félelem kergetett a halálba. Önkéntelenül felmerül az a kérdés, hogy miképen jutott az aranygallérhoz az az ember. Hála Istennek, ez csak kivételes példa. Az osztrák-magyar armádia kvalitását nem ennek az ezredesnek az esete szabja meg. Hanem azután a civil társadalom remegése már kétségtelenül megállapított tény. Különös dolog, hogy mindenki olyan nyomoruságosnak tartja az életet s mégis úgy reszket érte.

*

× **A bécsiek lefőzték a debreczenieket** és a debreczeni huszároknak harisnyákat küldtek. Ime, a gyűlölködő osztrák, mikor bajban van a két ország, elfelejti a sok százados harcot s megszólaltatja a humanitás ajkait. Ezzel szemben a debreczeni közönség még a katonáit sem szívesen helyezi el, s mint halljuk, szalmára ágyaztat azoknak, akiknek életük, vérük árán kötelességük vagyona és élete biztonságát megvédeni. A legérdekesebb, hogy a háborus idők miatti zavaros időben azok, akiknek egész existenciájuk tönkre megy a nyomoruságos üzleti s pénzügyi viszonyok folytán, nem esnek úgy kétségbe, mint azok a nagy debreczeni kereskedő-házak, amelyeknek bevétele pár száz koronával kevesebb, mint a mult karácsonykor. Ugy jajgatnak, hogy siránkozásukkal igazán tönkreteszik még azt a kis vételkedvet is, ami a mai szomorú korszakban megmaradt a karácsonyi ajándékozások révén...

*

(!) **Uj női életpályák.** A modern élet a nőt már régen kihívta a konyhából, olyannyira, hogy ma már alig van olyan foglalkozási ág, ahol a férfi szemben ne találná magát női kollegájával. sőt sok esetben versenytársával. Régen elmúlt már az az idő, amikor nálunk szenzációt keltett az a hir, hogy tul az óceánon a nők már az orvosi pályát előzönlük. Ma már nálunk is tekintélyes számmal szerepelnek az orvosnők. A nőknek a tudományos pályákra való özönlése már is bizonyos női proletáriátust teremtett meg. Így azután a gyakorlatiasabb érzésű nők inkább azokat az ipari ágakat kezdték jövendő életpályájuk gyanánt kiválasztani, amelyeket még a férfiak sem foglaltak le tulságosan a maguk részére. A nők merészsége azonban mindinkább nagyobb lett. Kezdték a legnehezebb s eddigi hitünk szerint csakis a férfiaknak való élethivatást magukévá tenni. Pilótanővel nemcsak a külföld aviatikája dicsekedhetik, mert nekünk magyaroknak is van már egy aviatikusnőnk, Steinschneider Lilly személyében. Most aztán olyan szenzációs hir keletkezett, amíg meg nem győződünk annak valóságáról, magunk sem akartuk elhinni. Egy közuti villamoskocsi vezetőnőről irnak a lapok, aki a sebesen száguldó villamosvonalat biztos kézzel vezeti a nagy város utcáin. A másik szenzációs asszony *Labriolta Teréz*, akit nemrég vettek fel a római ügyvédek sorába. Legelső védőügyvédi szereplése természetesen nagy szenzációt keltett. A nápolyi katonai törvényszéken folyt le a tárgyalás, amelyen a katonai titkok nyilvánosságra hozatalával vádolt Martini ezredest védte. Az ügyvédkisasszony oly sok enyhítő körülményt hozott fel védeence javára, hogy a törvényszék a vádlottra csak nagyon enyhe büntetést mért. Mert hiába papolnak a szocializmusról pro és contra. Frázisokkal nem lehet egészséges szocialis vívmányokat teremteni, mert

amire e téren az emberiségnek szüksége van, magától megteremtődik az, handabandázások nélkül. Dacára az elfojtásoknak, erőszakos ellenállásnak.

— *Ha nő vagy férfi* olcsón akar öltözködni : szöveget Fischer Adolf és fia (Piac-u. 61.) cégnél szerezz be.

— *Lóbl Gyula és Társa* látszerész és fényképészeti szaküzlete Piac-u. 63. szám. Telefon szám 869.

Zanderezés Svéd gimnastika gyenge testalkatnak fejlesztésére. Orvosi massage. Forrólég. Villamozás. Dr. Szász Adolf debreczeni Zander-intézeté Piac-u. 59 sz. Földszint, (Telefon 389 szám.)

Éva.

Operett három fölvonásban. Irták: Willner és Bodansky. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc,

Lehár e híres darabja eredetileg valami olyan szocialista-opera-félének készült, de mire hozzánk került, a sok nyesegetés, toldás-foldás révén elég vidám operett lett belőle. Hogy ez a metamorfózis előnyére, avagy hátrányára van-e a műnek: egyelőre még vitás kérdés, a legtöbben nem esztétikai és általános nagy emberi, hanem inkább politikai nézőpontból bírálják a dolgot.

Az „Éva” meséje éppenséggel nem mondható ötletesnek s komplikátnak. A darabnak meséjét már közöltük. Abból is sejthető volt, amit most már bizonyosra vehetünk, hogy a darab librettistái nem tettek tanúságot valami tüneményes invenció-gazdagságról. A fülbemászó, diadalmas Lehár-zene azonban feledteti a mese vézna mivoltát s a könnyed melódiák, pompás keringők bizonyosan hosszú életű kasszadarabbá teszik majdan az „Évát”.

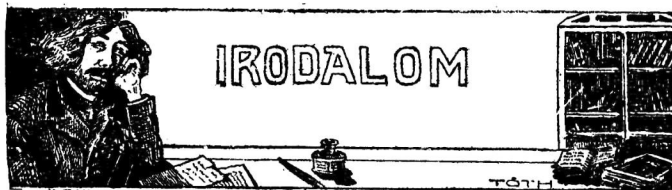
A darab belső kiválóságain kívül biztosítja ezt az előadó színészek helyes megválasztása. *Zilahyné* S. Vilmának, ennek a kivételes nagy talentumu művésznőnek diadalmas estéje volt. A premieren némi indisposícióval küzdött, mégis az ő gyönyörű hangja és művészi érzékekre valló énekelődása állott az ensemblé központjában, uralta az egész összezt. Játékban az ő előkelő stílusa győzedelmeskedett, pazar toalettjei pedig olyanok, amelyeneket még egyáltalán nem láttak eddig a mi nagy multu színházunk vén falai.

Igazán a szó legkomolyabb értelmében véve művészi sikere volt *Falussy* Istvánnak, ennek a nagy intelligenciájú művészembernek. *Zilahyné*val való nagy kettőse bármely magyar színpad dicsőségére válna.

Borbély Lili csupa kedvesség, jóízű, bájos humor, ziporkázó ötletesség. Legszebb sikerei közé jövezhetjük fel újabb diadalát. Méltó partnere volt Máthé Gyula, aki ismét színészi egyéniségének megfelelő szerephez jutott.

A többi szereplők s a karok kifogástalan összezt produkáltak, amin nem csodálkozhatunk, mert Mártonfalvy György vezeti a zenekart, akinek legfőbb érdeme a darab betanítása is.

Janátka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-úton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8-44. Telep-telefon 10-46.)

Színek és évek.

— *Kafka Margit* regénye. —

A Debreczeni szemle számára írta: TÓTH ÁRPÁD.

Vaskos, háromszáz oldalas regény és a címe és a témája: Színek és évek. Kíváncsian forgatjuk a lapokat: volt-e a regény írójának elég gazdagsága, hogy ezeket a sűrűn nyomtatott íveket, ennyi év, egy hosszú élet történetét mindvégig a színek muzsikás, meleg káprázatával hintse meg? Volt. Ez a halk, bánatos lírájú könyv úgy fog mindenha emlékeimben pompázni, mint valamely ragyogó őszi rengeteg, melynek minden levelén új, leheletfinom színkeveréseket próbálgat a csodálatos ősz gyengéd aranyecsetje. A színek, változatok, részletek érett pompája, amint ebből a dus regényből felém bokrosodik és szikrázik, — olyan ez csakugyan, mintha szeptemberi napsütésben hullatná rám halk leveleit és szépségeit az önön kincses voltától fáradt Nagyerdő, valami örök, szelid bölcsesség, valami mélységesen méla derű muzsikál az összehajló mondat-lombok közül.

Egy asszonyi sors regénye ez a könyv, oly művészettel megírva, amint ezt még magyar nyelven nem hozta nekünk író. Szemérmesen, óvatosan kerülném az üresen pukkanó szuperlatívuszokat, de lehetetlen, hogy ennek a gyönyörű könyvnek egyedülállóságát, példátlan különvalóságát ne érintsem. A magyar irodalomnak vannak nagyszabású regényei, de egy női lélek ily mélységesen, ily gazdagon történő megjelenítését Kafka adja először. A csendes tragédiájú, ezer apró dologhoz, élményhez surlódón csiszolódó, fejlődő, naponként való könyhullások langyos, illatos fürdőjében szépülő és ernyedő, férfierzésektől oly elkülönözött természetű kis diadalok likőröspoharaitól mámorosodó női lelkek csodálatos tisztasága és hűségük tükrö az a könyv. S e tökéletes lelkirajz hátterében a magyar kisvárosnak, a gentrynek, egymásból s egymás ellenére fejlődő generációknak oly káprázatos és nagystilű miliője, hogy az ember tünődve s értetlenül áll meg, hát egy asszony irhatta mindezt csakugyan?

Ez a regény annakidején folytatásokban íródott egy magyar hetilap számára. Akkoriban gyakori vendég voltam az illusztris író legmeghittebb társaságában s sokszor került szó a készülő regényről. Gyakran emlegette panaszkodva Kafka, mily sietve, lázasan kell dolgoznia. S ime, az eredmény: a magyar regényirodalom egy kétségtelenül klasszikus alkotása. A tehetség mily csodálatos kincseivel gazdag ez az asszony, aki néhány rövid nyári hónap csitulabb robotjai közt ily felmérhetetlen értékek zsufolt tárházát nyitotta meg előttünk!

Pórtelky Magda, az áldott és bánatos asszonyi bölcsesség őszi derüjének pompás hősnője hódítva vonul be a magyar olvasóközönség szívébe. Ujjongva szeretném itt elmesélni, hogy kedves, finom leányok mily rajongva olvassák ezt a könyvet, itt, Debreczenben, a poros és közönyös vidéken is. A Bokor Malvinok és Lux Terkák kétes sikerei után végtelenül jól esik egy igazi nagytehetségnek, egy csakugyan író irónőnek ez a diadalmas fogadtatása. Ez lehet a

Báton
vagy
estélyen

minden-
kinek
tetszését
megnyeri,
ha

smoking-
vagy
frakk-
öltönyét

NEUMANN M.
és. és kir. uvari és
kamrai szállítónál,

férfi-, fiu- és leányka ruha-telep
DEBRECZEN, Piac-utca 51. szám

veszi.

1905
Fióktelepek : Arad, Brassó, Debrecen, Fiume, Kassa, Kolozsvár, Miskolc,
Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szeged, Temesvár, Zágráb, Belgrád, Sofía.

REGÉNY.

Örök sötétségben.

A Debreczeni Szemle számára írta: KAFFKA MARGIT.

(7)

(Folyt. köv. a jövő számban.)

A nagy, végnélküli sötétségben, a zavartalan elmélyedés teljességében szívták fel a lelkükbe és úgy élték át minden idegükkel a zene hallatlan szenzációit, a hangok életének örök misztériumát. Egy-
más mellett ültek és az ujjaik hegye is csak nagy ritkán ért egymáshoz a billentyűk felett. Egyedül voltak. A külső világ vaskos és közömbös ingerei, mind a toladó színfoltok és idegen, összhangtalan kapcsolatok messze maradtak e két lélektől, melyeket immár gyöngéden burkolt a homály és megőrizett egy külön világ csodálatos és kizárólagos idegrezgései számára.

Együtt ültek és az órák néha a messze alkonyatba nyultak. Nem vették észre.

Odaát az ebédlőben suttogva beszéltek néha; Bertalan fogadta valamelyik szülőt, vagy a testvéreket.

— Játsszik, miért zavarnók. Szegényke, sokkal nyugodtabb azóta. Már félni kezdtem, de ez jó gondolat volt. Elfoglalja.

— Óh és olyan szép ez, amit játszanak! — suttogta a vendég.

— Nagyot haladt szegényke, kétségkívül. Hisz mindig tehetséges volt, és ez a mester kitünő. Oly sokat foglalkozik vele. És Éva, csaknem egész nap a zongoránál ül és tanul, egész szenvedéllyel. Talán tulzoltan is. Az orvos azt mondja: nem kell zavarni.

— Sokba kerül?

— A kották bizony drágák, de az semmi. Egyéb öröme sincs szegénykének!

Megnyugodtak, mentek. És Bertalan is egy jól elintézt ügy elégedtségével, csaknem füttyörészve haladt le a lépcsőn; le a villany-fényes, virággalatos áprilisi estébe, ahol új tavaszi kalapban, parfümösen és mosolygón sietnek el az asszonyok. Ment az ő egyszerű, érett és jogosult vágyai után. Hisz napközben erősen dolgozott Bertalan.

Azok ketten pedig ültek egymás mellett és az ujjaik hegyével sem érintették egymást. Már jó ideje nem. Régebben a tenyerük hűs és gondtalan érintése a látást pótolta és minden találkozáskor elsiklott a másik arcán és ruháin; oly természetes volt ez és oly egyszerű. Már ismerős volt a férfi ujjainak az asszonyi arcbőr selyemlágy szövete, a tiszta vonalakkal határolt sikok a homlokán és az állán; vékonyzáru hajának laza érintése, a vállak gyöngéden aláhulló iveri. Már látták egymást ez érintések emléken át is. És akkor egyszerre, ok nélkül abba hagyták, tartózkodók lettek és az asszony néha rezzenve elvonta a kezét, ha a hangjegyfűzetért nyulva, a férfi csuklója pillanatilag az övére nehezült.

Egymás melletti ültek és a lelkük mély, benső megilletődéseit étherien lenge küldetésben közölte egymással a muzsika. Mint mikor a hajnali szél hordozza egymás felé a kétlaki virágok illatüzenetét. És ha fáradtan lehullt a kezük, alig érthető, gyors és homályos igéket váltottak. Milyen nehézkes a szó, ahol mélységeket kell áthidalnia! De itt csak az imént hangzott el a zene.

— Későn lehet! — rezzenett föl az asszony.

— Igen. Az erkély felől esti levegő jön.

— Vajjon sötét van most itt?

— Mindig sötét van!

— Vajjon besül ide a telehold?

Lujza, a kapitány felesége — — — M. Torday Erzsi
 Teréz, Temessi leánya — — — Aranyossi Nusi
 Berta, a főorvos felesége — — — Ligeti Vilma
 Radványiné — — — — — Arday Vilma
 Szobaleány — — — — — Vámos Giza
 Bama — — — — — Szemző Erna

Gyermekjátékok,

Francia babák. — Babakocsik. — Hintalovak. — Plüch-és posztóállatok. — Társasjátékok. — Porcellanédek. — Chinaezüst ajándéktárgyak legnagyobb választékban mesés olcsón

SCHWARZ M. L.-nél
 PIACZ-UTCA 52. SZÁM. (MEGYEHÁZ MELLETT.)

I. felvonás. A „tengerre magyar“ nevű hadihajó tisztikarát előkelő estélyen látja vendégül Temessi báró Budapesten. A vendégek közt nagy az izgatottság, mert Radák Lajos báró, a sorhajózászlós, elvesztette a naplóját. A napló Váci kapitányhoz került, ez pedig nagy baj, mert a zászlósnak éppen Vácinéval volt viszonya. Meg kell tehát akadályozni, hogy Váci a naplót elolvassa.

II. felvonás. A hajó fedélzeten a megijedt és kompromittált szereplők Katót, az öreg, derék Kádas kormányos leányát bízzák meg, hogy a naplót valahogyan megkerítse. Kató vállalkozik is a feladatra.

III. felvonás. Kádas kormányos lakásán találkozik a társaság. A napló körül fennforgó összes bajok elsimulnak, a félreértések kiegyenlítődnek. Radák, aki a kacér Vácinéval egészen szakított, feleségül veszi a baronesszt, a báró pedig elveszi a bájos és elragadó Tengerész Katót.

Fenyő Sándor

és Fia

Piacz-utca 63. sz.

Alapítva 1877-ben.

Férfiszabó- és divatüzlet. Legújabb bel- és külföldi gyapjuszövetek. Nagy raktár kalapok, nyakkendők és minden e szakmába vágó tárgyokban. +++++

Saját gyármányu FEHÉRNEMÜEK

Világhírű **HABIG**-kalapok.

Éva.

Flaubert Oktáv, gyártulajdonos	—	Falussy István
Millefleur Dagobert	—	Máthé Gyula
Paquette Pepita Desirée (pipszi)	—	Borbély Lili
Larusse Bernát, művezető a gyárban	—	Székely Gyula
Éva	—	Zilahyiné S. Vilma
Mathiean, inas Flaubertnél	—	Vajda András
Voisin, főkönyvelő	—	Szabó Gyula
Prunelles, könyvelő	—	Kassay Károly
Jack, öreg szolgál	—	L. Farkas Pál
Freddy	—	Kiss Imre
Teddy	—	Szászhalmy György
George	—	Perényi Kálmán

Nagy karácsonyi occasió! Kivételes olcsó árak!

Eredeti angol kemény- és puhakalapok 5 koronától. Kétlő férfi-íngék K 3-50-tól és szebbnél szebb nyakkendők igen nagy választékban

LENGYEL UTÓDA FRANK IMRÉNÉL
 a Dréher mellett. Szabott árak!

Éva munkásleány Flauber gyárában. A fiatal Flauber hazatér Párisból, hogy átvegye az üzemet, a komoly munkához azonban egyelőre semmi hajlandósága. A párisi víg napokat nem tudja feledni, folytatja tehát előbbi léha életét, amiben párisi barátai, nevezetesen Dagobert, s barátnői, főleg Pipszi és a könyvelője, Prundelles is segít. Meglátja azonban Évát, beleszeret és az egyszerű, naiv munkásleány döntő hatással van életére. Flaubert estélyt rendez kastélyában, ahol párisi mintára folyik a

pezső és féktelen dözsolés ver tanyát. Ebbe a miljöbe vetődik be Éva, akit a ragyogás, a mámor és a szerelem magukkal ragadnak. A munkások azonban éjnek dején berontanak a kastélyba és visszakövetelik Évát maguknak. A kritikus pillanatban Flaubert kijelenti, hogy Évához nincsen joguk, mert Éva a menyasszonya. Flaubert azután a harmadik felvonásban állja is a szavát, az ellentétek elsimulnak a gyáros és munkásai között, az üzem megindul. Éva, az egyszerű munkásleány a fiatal gyáros felesége lesz.

A karácsonyi és béli ajándékok megérkeztek oo

Kaphatók 12 kor.
 50 F-től és Feljebb

Szegő Árpád

Kobrak cipők raktára oooo

Debreczen, Piac-u. 42.

Színészcím.

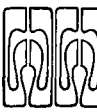
Személyek:

Blank Tóbiás	—	—	Szabó Gyula.
Alfréd, fia	—	—	Solti Ernő.
Sulemann	—	—	Lévay Farkas Pál.
Bethulisz	—	—	Halassyné.
Mia	—	—	M. Torday Erzsi.
Torelli, kómikus	—	—	Falussy István.
Ladányi Nelli, primadonna	—	—	Borbély Lili.
Ladányi Norbert	—	—	Kassay Károly.
Bradner	—	—	Kiss J. Sándor.
Fridrichs	—	—	Perényi Kálmán.
Dr. Kluzius	—	—	Szászhalmy.
Kati	—	—	Ligeti Vilma.

D

ARVAS MIKSA

FÜSZER, CSEMEGE és GYARMATÁRÚ KERESKEDÉSE
 DEBRECZEN, TELEKI-U. 104. SZÁM.

AJÁNlja DUSAN FELSZERELT DÉLIGYŐMÖLCS és CUKORKA KÜLÖNLEGESSÉGEIT.
 TELEFON 294. TELEFON 294.

A limonádé-ezredes.

Gróf Szentmarjaj ezredes	—	—	Máthé Gyula
Lenke, leánya	—	—	Aranyosi Nusi
Kelemen, őrnagy	—	—	Lángh Lajos
Terézia, a felesége	—	—	Vámos Gizi
Thass kapitány	—	—	Szakács Árpád
Margit, a felesége	—	—	Székelyné
Ernyeiné, egy főhadnagy özvegye	—	—	M. Torday Erzsi
Von Planitz-Neuhauser főhadn., adjutáns	—	—	Lévai Farkas
Olga, a felesége	—	—	Csanádi I.
Gravenstedt György herceg, hadnagy	—	—	Falussy István
Kemény	—	—	Pető Pál
Csók	—	—	Szászhalmy
Nagymáté	—	—	Kállai K.
Miska, György kutyamosója	—	—	Kassai K.
Kati, az ezredes szakácsnője	—	—	Borbély Lili
Szekerkáné	—	—	H. Serfőzi Etel

Vallomások órája.

SZATHMÁRY ZOLTÁN 12 elbeszélést tartalmazó novellás kötete 1 koronáért kapható a DEBRECZENI SZEMLE kiadóhivatalában (Piacz-u. 71.)

 Butorozott szoba Piacz-utca 71. sz. alatt (megyeházzal szemben) kiadó olcsó árért.

DEBRECZENI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Piacz-utca 77-ik szám.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

PÉNZ

krizistől lapos erszény, ajándékkal nem kedveskedhetünk, mégis pótolni illik és szükséges ki-fejezni jókívánságainkat, valamint tisztelőnket újévi névjegyekkel,

melyeket izlése, modern kivitelben készít 100 darab elefantcsont-kartonon... 2 korona 100 darab vékony perg. kartonon... 3 korona

Mihály Sámuel

Piacz-utca 30. szám. ... Telefonszám 106.

Ezenkívül az összes nyomtatványok 65/95 centi-méter nagyságig mérsékelt árakban készülnek.

...

Minták az 1913-ik évre érkezett betűfajokból névjegyekhez:

Sutner Bertal bíróvá
békepostából

gróf Tisza István

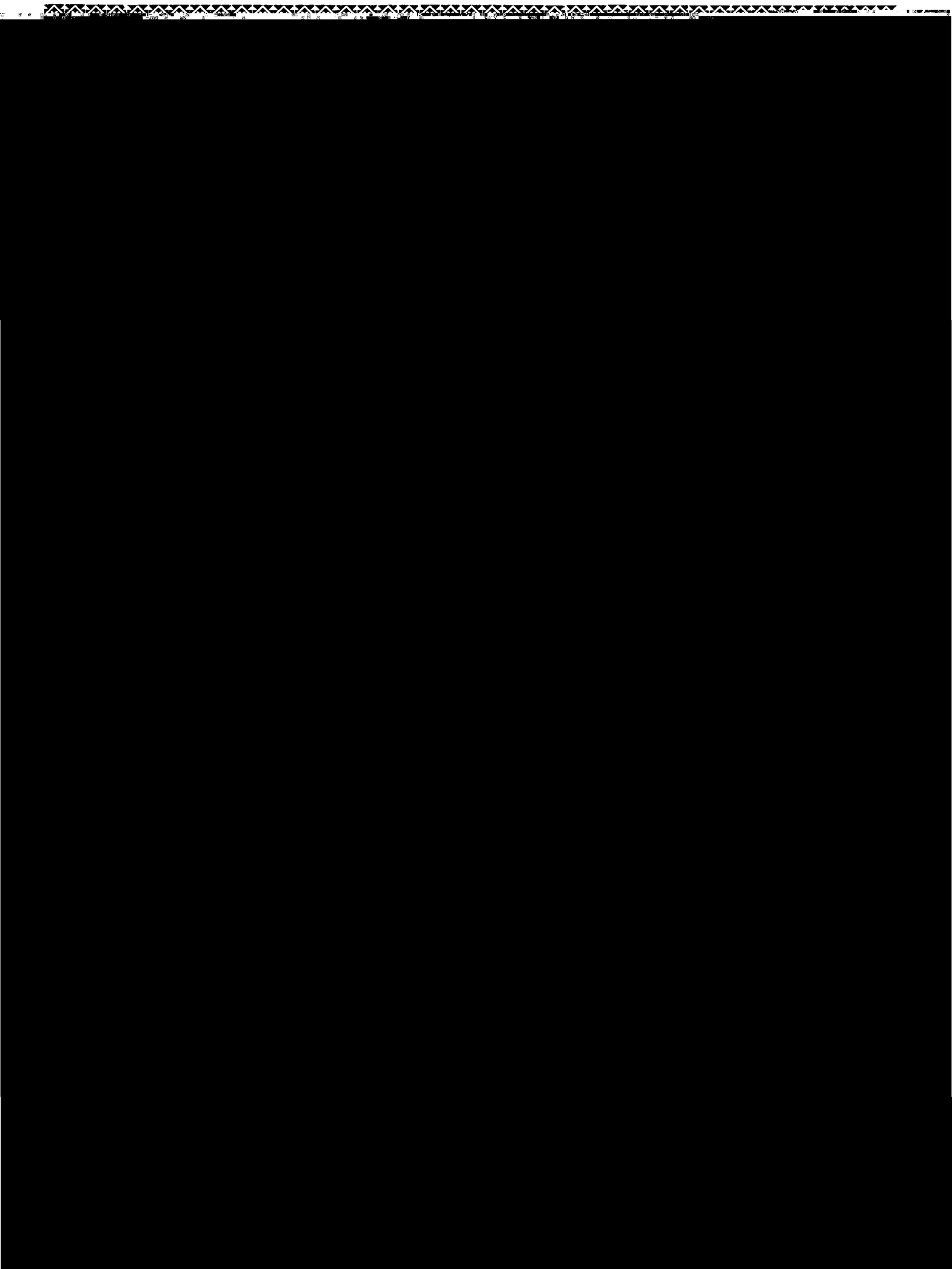
LICHTBLAU JENŐ GRÓF APPONYI ALBERT
BAKONYI SAMU KOSSUTH FERENCZ
FÉNYES JENŐ SZÁVAY GYULA

Általános Hitelszövetkezet Debreczen,
(Piac-utca 68., Killer-palota.)

hat éves évtársulatokkal,

heti 1 koronás törzsbetétek mellett nyújt tagjainak

előnyös kölcsönöket.

MENETREND.

Érvényes 1912. évi november hótól.

ODA			Debreczen Máv. Pályaudvar—Nyirbátor			VISSZA								
V. v. 2 I—III.	V. v. 4 I—III.	V. v. 6 I—III.				V. v. 1 I—III.	V. v. 3 I—III.	V. v. 5 I—III.						
553	1248	705	Indul	Debreczen Máv. pályaudvar előtér	Érk.	757	307	909						
557	1252	709	↑	Salétrom-utca	↑	753	303	905						
602	1257	714		Külsővásártér		748	258	900						
609	104	721		Baromvásártér kitérő		741	251	853						
612	107	724		Honvédsátortábor		738	248	850						
617	112	729		Nagyerdő elágazás		733	243	843						
625	120	737		Debreczen erdőéri lak.		725	235	837						
631	126	743		Gazdasági akadémia		720	230	832						
638	133	750		Pusztapallag		714	224	826						
647	142	759		Dombostanya		705	215	817						
701	200	813		Hajdusámson		656	206	808						
706	205	818		Hajdusámsoni tanyák		645	155	750						
715	214	827		Tamási puszta		636	146	741						
727	226	839	↓	Aradvány puszta	↓	624	134	729						
740	239	852	Érk.	Nyiradony	Indul	610	120	715						
—	925	—	Érk. } Indul }	NAGYKÁLLÓ.		{Érk. {Indul	1130	—	—					
745	245	857	Indul	Nyiradony	Érk.	607	115	709						
751	251	903	↑	Szakolykert	↑	602	110	704						
808	311	921		Nyirmihálydi		551	1259	653						
816	319	929		Nyirgelse		537	1248	636						
836	338	945	↓	Nyirbogát	↓	521	1232	620						
852	354	1001	Érk.	Nyirbátor	Indul	504	1215	600						
955	448		Érk.	Nyiregyháza	Indul	350	1029	452						
			„	Mátészalka	„									
ODA			Debreczen Máv. p. u. előtér—Gazdasági akadémia			VISSZA								
Sz. v. 102 II-III.	Sz. v. 104 II-III.	Sz. v. 106 II-III.	Sz. v. 110 II-III.	Sz. v. 108 II-III.						Sz. v. 101 II-III.	Sz. v. 103 II-III.	Sz. v. 105 II-III.	Sz. v. 109 II-III.	Sz. v. 107 II-III.
650	—	—	—	—	Indul	Debreczen Máv. p. u. előtér	Érk.	—	—	—	—	—	—	1156
654	—	—	—	—	↑	Salétrom-utca	↑	—	—	—	—	—	—	1152
659	—	—	—	—		Külsővásártér		—	—	—	—	—	—	1147
706	—	—	—	—		Baromvásártér kitérő		—	—	—	—	—	—	1140
709	—	—	—	—		Honvédsátortábor		—	—	—	—	—	—	1137
720	—	—	—	—		Nagyerdei elágazás		—	—	—	—	—	—	—
722	—	—	—	—		Debreczen Nagyerdő		—	—	—	—	—	—	—
724	—	—	—	—	Érk.	Helyi vasut végállomás	Ind.	—	—	—	—	—	—	—
Érkező és induló villamos vasúti csatlakozások														
737	1021	455	630	1101	Ind.	Helyi vasut végállomása	Érk.	815	1106	533	650	—	—	—
738	1022	456	631	1102	↑	Debreczen Nagyerdő	↑	814	1110	532	654	—	—	—
739	1023	457	632	1103		Hagyerdei elágazás		813	1119	531	703	1132	—	—
748	1032	506	641	1112	↓	Debreczen erdőéri lak.	↓	804	1120	522	704	1123	—	—
752	1036	510	645	1116	Érk.	Gazdasági akadémia	Ind.	800	1121	518	705	1119	—	—

Megjegyzések : 1. A vonatok középeurópai idő szerint közlekednek.

2. Az este 600-tól reggel 559-ig az indulási és érkezési idők a percek aláhúzásával vannak jelölve.

3. Az időadatok mindig a nyíl irányában olvasandók.

4. A 104., 106., 108., 110. és az ellenirányú 101., 103., 105. és 109. számú vonatok Nagyerdő helyi vasúti megállónál villamos kocsikhoz csatlakoznak.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

Alapított 1867.

Alapított 1867.

Debreczen, Szent Anna-utca 13. szám. — Saját ház. —

Magyar királyi szab. osztálysorsjáték főelárusítója.

Alaptőke 3,000.000 kor. Tartalékok 750.000 kor.

Betéteket elfogad takarékkönyvre és perselybetét mellett, Kölcsönöket nyújt váltókra és ingatlanokra, Tőzsdei megbízásokat elfogad értékpapírok vételére és eladására, Kibocsájt hitelleveleket a külföld bármely piacára, Bevált és elad mindenféle idegen pénznemeket, Beszerez katonai-, házassági óvadékokat, Safe deposit-ok (tűz- és betörés mentesek) különböző nagyságban

a legmérsékeltebb árban

állanak ügyfeleink rendelkezésére.

Mindennemű felvilágosítással szolgál

Az igazgatóság.

Kovács Gyula és Társa

nődivat termei Debreczen. Főter 55.

(Hungária kávéház mellett.)

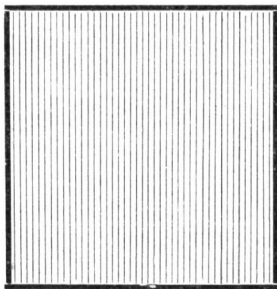
Őszi és téli ujdonságok női felöltőkben. Divat-
bundák, plüsch- és szörmekabátok, leány és gyermek felöltők, boák és muffok. Costümök, pongyolák, színházi és esti köpönyek divat-színekben **a legolcsóbb árak mellett**
Csipke, selyem és szövetsblousok, divatos kötött kabátok dus választéka.

Leszámitoló- és Pénzváltóbank

Részvénytársaság

Debreczen, Piac-u. 19.

(A volt Ranunkel-házban.)

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

DIHEN JÁNOS

szobafestő, mázoló és tapettázó Debreczen.

Lakás Kölcsey-u. 7. Központi iroda, műhely és raktár Batthyány-u. 1.
Telefon sz. 408. Telefon szám 1078.

Van szerencsém a közönség figyelmébe ajánlani a legmodernebbül, nagyon dusan berendezett szobafestő és tapettázó műhelyemet. Hogy mélyen tisztelt megrendelőimmel az érintkezést megkönnyítsem, a város központjában, Batthyány-utca 1-ső szám alatt

megrendeléseket felvevő irodát rendeztem be

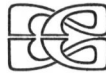
ahol én személyesen, vagy távollétemben egy megbízottam áll az igen tisztelt festető közönség rendelkezésére.

Üzletem fel van szerelve a legmodernebb mintakönyvekkel, mintákkal, a legjobb festék anyagokkal és villanyüzemű festéktörő gépekkel, úgy hogy a legkényesebb ízléseket is képes vagyok teljes meglegedésre kielégíteni.

Midőn eddigi nagybecsű pártfogásukért hálás köszönetet fejezem ki, kérem, hogy további megrendelésekkel megtisztelni kegyeskedjenek s vagyok szolgálatkészen

kiváló tisztelettel **DIHEN JÁNOS,**
szobafestő, mázoló és tapettázó mester.

URANUS

SZÍNHÁZ

Fényes karácsonyi műsor!

Külön gyermek-előadások!

==== Legkedvesebb ====
ünnepi ajándék a MOZI!

HIDVÉGER ANTAL

bank és váltóüzlete
DEBRECZENBEN,
Deák Ferenc-u. 13. sz.

Foglalkozik az ösz-
szes bankügyletekkel.

TELEFON 416-IK SZÁM.

Szabó Miklós

Debreczen, Piacz-utca 19. sz. alatt
(volt Ranunkel házban.)

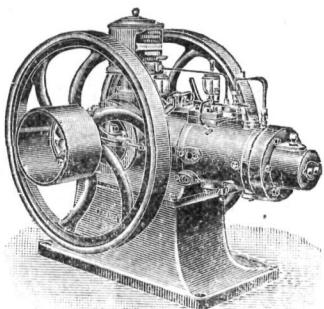
Rendelésszerűen készült, kész
férfi, fiu és gyermekruha
különlegességek állandóan raktáron.

Felöltők, télikabátok.

Külön mértékszerinti
angol uri szabóság.

Helyi és megyei telefon 10—64.

Legolcsóbb szabott árak
minden darabon feltüntetve.

BÄCHER ÉS MELICHÄR gépgyárak fióktelepe
kizárólag

RÄHMER SÁNDORNAL

DEBRECZEN, Piac-u. 43. SZ. (A Dréher
mellett.)

Ajánlja legjobb amerikai motorait, takarmány-
kamra berendezéseit, lánckutait és mosógépeit.

